

Võim lastevanematele!

Paljud asjatundjad soovivad nüüdsetel lastevanematel võim kodus taas enda kätte võtta, et muuta eelmisel kümnendil laste-vanemate suhetes juurdunud liigset vabameelsust.

Vabadus, sõltumatus ja eneseväljendus olid lapsevanemaile võlusõnadeks 1980ndail ja veel käesoleva kümnendi algulgi. Vanemad julgustasid oma lapsi "end vabalt tundma ja endast hästi arvama".

Hea enesetunne oli tähtsam kui hea käitumine ja tõepoolest – mõnikord andis see ka soovitud tulemusi, kuid sageli aga lausa vastupidiseid.

Paljud emad ei tahtnud enam lapsi karmi käega kasvatada, kartes kahjustada järeltuleva põlvkonna vaimust. Osa vanemaid vaatas laste kasvamist kõrvalseisjana pealt, teised püüdsid kasutada pehmemaidsid meetodeid laste suunamiseks. Sõnad viisakus ja austus kadusid vanemate sõnavarast.

Nüüd aga soovivad paljud "lasteeksperdid" vanematel võim taas enda kätte võtta, seades eesmärgiks kasvatada oma lapsed inimesteks, kes austavad nii teiste kui enda vajadusi.

Lapsed vajavad selgeid reegleid ja samamoodi vajavad nad võimalust vanemate karmuse vastu mässata. Ekspertide arvates saavad lapsed sel moel juurde enesekindlust ja tunde, et vanemad hoolivad neist just siis, kui neid oma vaadete järgi painutada püüavad.

Ajakiri She pakkus hiljuti välja kaheksa sammu teel, kuidas vanemad saaksid nii enda kui lapse elu kergemaks teha.

Kiitke head käitumist!

Kuigi te head käitumist eeldate, ärge seda siiski kunagi elementaarseks pidage. Teie tähelepanu on parim kingitus lapsele – jagage seda igal hetkel, kui ta hästi käitub.

Enamik lapsevanemaid pöörab tähelepanu laste halvale käitumisele, kuid paradoksaalselt see vaid soodustab halba käitumist. Näiteks kui laps loeb vaikselt juba mitmendat tundi raamatut, siis enamik emasid ei pööra sellele üldse tähelepanu.

Alles siis, kui ta kasvõi kogemata sellest raamatust lehe välja tõmbab, kukub enamik emasid kurjustama. Laps õpib kiiresti sel moel teie tähelepanu enesele võitma.

Olge heaks eeskujuks!

Kindlasti olete olnud olukorras, kus

sööök on parajasti valmis saanud ja laualegi pandud, lapsed ei tee aga kutsust ega isegi käsust väljagi ning mängivad edasi.

Siis tormate nende tuppa, kisute mänguasjad käest ja kupatate nad laua äärde. Kuid kas te laseksite samamoodi enda tegemistesse sekkuda? Kindlasti mitte. Targem on lastele teada anda, et toit saab valmis viie minuti pärast ja öelda vajadusel isegi järeleandmatult, et selleks ajaks olgu mäng lõpetatud ja pönnid laua ääres.

Ärge igale soovile järele andke!

Teie kohuseks pole sugugi igale lapse tahtmisele vastata, teha tema heaks kõik, osta talle kõike. Lapse iga soov ei pea sugugi rahuldama, kuid tema heaks tuleks teha seda, mis talle teie arvates parim on.

Selline käitumine toob kaasa ebasoosingusse langemise, kuid populaarsuse madalseisust tuleb iga lapsevanem kord välja.

Teadke, mida tahate saavutada!

Kindlasti peaksid lapsevanemad endale selgeks tegema, kuidas peaks nende laps käituma. Seejuures tuleb arvestada, et see, mis on sobilik või ilus kuueaastase puhul, ei tarvitse so-

bida 16-aastasele. Kuid pidage meeles, et kuueaastase kasvatamisel tehtud vead maksavad kõige valusamalt kätte just pubekaeas. Näiteks lahutasite te mehest, kui poeg oli kuueaastane. Lapse isata jätmise pärast end süüdistades andsite järele igale poja soovile. Nüüd on teil 16-aastane poeg, kes ei tasu teie andumusele sugugi samaga, vaid on nõudlik ja hoolimatu. Aastaid kestnud hellitamise järel ei suuda keegi üleöö karmiks muutuda. Teie olete ikkagi täiskasvanu ja just teie kontrollite olukorda.

Rääkige põhimõtetest, mitte reeglitest!

Olete kindlaks määranud aja, mil laps peab magama minema. Te ütlete, et ta ei tohi pärast voodisse minekut sealt enam välja tulla. Ta täidab seda käsku, kuid vahel mitte.

Targem oleks ehk talle seletada, et ka ema ja isa vajavad aega omavahel olemiseks. Selgitage lapsele, et peab mõistma oma vastutust ja arvestama teiste inimeste soovidega ja see on juba põhimõte. Reeglid aga ju ongi vaid selleks, et neid vajadusel rikkuda. Te teate seda juba isegi.

Kuulake, arutage ja andke nõu!

Püüdke teha oma lapsega koostööd.

Näiteks olete saanud uue töökoha, mis nõuab senisest rohkem kodust eemal olemist. Te võite seda endale lubada, sest lapsed on juba vanemad kui kümneaastased. Selgitage neile, et nad peavad mõne koduse tööga nüüd ise hakkama saama.

See neile ilmselt ei meeldi, kuid töötage välja süsteem, kuidas õed-vennad teineteist aidata saavad. Muidugi on võimalus jagada ühele üks ja teisele teine kohustus, kuid see tekitaks neis asjatut trotsi ja väära arusaama, et ühele langeb osaks enam kui teisele.

Parim kuulata ära kõigi laste arvamused, pidada aru ja jagada lõpuks nõuannete näol kasvõi käsud.

Esinege ühisrindena!

Kõige olulisem laste kasvatamise juures on, et ema ja isa peavad tegutsema ühisrindena. Kui laps mängib üht vanemat teise vastu välja, pole kindlast autoriteedist enam juttugi.

Peate vältima erimeelsusi laste juuresolekul, isegi kui olete oma kaasast risti vastupidisel arvamusel. Raskem on olukord muidugi siis, kui olete lahutatud. Kuid ikkagi tuleks eriarvamusi vältida.

Näiteks kui laps on nädalavahetuse veetnud isa juures, ei lähe ta kahel järgmisel päeval tõenäoliselt vaidlemata õigel ajal voodisse, sest isa on

lubanud tal üleval olla nii kaua, kui ta soovib.

Isa käitumine on tegelikult arusaadav, sest paaril ühisel päeval ta last millekski sundima ei hakka. Ainus võimalus on leppida kokku reeglites, milles kunagi järele ei anta.

Väljenduge autoriteetselt!

Olge rahulik, kuid kindlameelne. Öelge oma soovid lühikeste, rõhutavate lausetega. Alati pole vaja alustada diskussiooni, piisab, et öelda: "Ma tahan, et sa koristaksid oma toa kohe ära." Ning karistamist ei maksa kartata.

Kui te olete korduvalt öelnud, et laps ei tohi mänguasju loopida, siis ei tohi te järele anda. Sõnakuulmatut meelt parandada aitab näiteks keeld sõbra juurde minna. Esimesel korral tunnete te end tõelise nõiana, kuid kui vastu peate, siis teist korda seda enam teha pole ilmselt vaja.

Niisiis võib lapse kasvatamise juures oluliseks pidada autoriteeti, mitte autoritaarsust. Vahe on selles, et autoritaarne vanem tahab täielikku allaheitlikkust, autoriteetne vanem aga vastastikust austust, selget põhimõttekindlust ja enesedistsipliini.

RIINA ANDERSON